

Nemzetközi Barlangkutató Kongresszus

Nagy nemzetközi érdeklődés mellett tartották meg 1958. október 5–13-ig Olaszországban a barlangkutatók II. nemzetközi kongresszusát. A kongresszusi előadások és hivatalos ülések székhelye Bari volt, ez a déliolaszországi, jelentős kikötőváros. Később, a kirándulások során Leccebe, majd Salernoba helyezték át a névleges székhelyet. Mintegy 270, a barlangok és a karsztok világával a legkülönbözőbb szempontokból foglalkozó speleológus gyűlt itt össze, a Föld minden tájáról. Sajnos, a népi demokráciákat alig, a Szovjetuniót pedig egyáltalán nem képviselték ezen az összejövetelen.

E távolmaradásnak egyik fő oka a szokatlan előkészítési, szervezési módban rejlett. Nagy nehézséget jelentett ugyanis szakembereink számára, hogy valutában átutalják és előre befizessék a jelentkezési feltételként kiszabott 10 000 lírát. Ettől eltekintve is, a kongresszuson való részvétel a legtöbb tekintetben annyira költséges volt, hogy a megjelent kutatók egy része — pusztán anyagi okokból —, nem vett részt a teljes kirándulási programon. Magyarországot a kongresszuson — a Magyar Tudományos Akadémia Földrajzi Társasága, Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, az Országos Természetvédelmi Tanács, valamint a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium kezdeményezésével, erkölcsi és anyagi támogatásával, s a kiküldetési költségeknek az IBUSZ részéről történt magylelkű felajánlásával és biztosításával — e sorok írója képviselte. Lengyelországot ugyancsak egy személy képviselte, Csehszlovákia, Bulgária, Albánia, Románia, s a népi Kína viszont nem küldötte el a kongresszusra egyetlen kutatóját sem. Ez — különösen Csehszlovákia esetében — annál feltűnőbb volt, mert a kongresszus Bariban megrendezett hatalmas arányú speleológiai fényképképzésként szép számmal szerepeltek a Demänová, Domica stb. csehszlovák barlangok fotóanyagai is, elsősorban Benický felvételei.

A kongresszuson a karszthidrológia, karsztomorfológia, speleobiológia, speleoarcheológia, speleomineralógia és a gyakorlati kutatási módszerek tárgyköréből hangzottak el igen értékes beszámolók. Rendkívül sajnáltuk, hogy a program kissé zsúfoltta vált. Hasznosabb lett volna mindenképp, ha a mintegy 80 elhangzott előadást nem másfél napra sűrítették volna össze. A szervezésnek feltétlenül a javára írtuk volna azt is, ha a kiadott programban meghirdetett előadásokat hiánytalanul meg is tartják. Ezek jelentős része helyett még több — a programban nem szereplő — beszámolót és előadást állítottak be az utolsó percekben.

A kongresszus többi napjait a közös autóbuzsikirándulások töltötték be. Ezek során Itália (pontosabban Közép- és Dél-Olaszország) legérdekesebb barlangjait és karsztjelenségeit tekintették meg a kutatók. A mi számunkra különösen érdekes volt a Castellani-barlang, valamint Capri-szigetének világhírű kékbarlangja, a „Grotta azzurra”. A Castellani-barlang pompás, egyenként 16 személyes, neonvilágítású, szőnyeges (!) négy barlanglifthébe a barlangi idegenforgalmi technikai körítés felső fokát csodálhattuk meg.

Ugyanakkor azonban rá kell mutatnunk arra is, hogy semmiképpen nem értettünk egyet Kazimiera Alberti utazó szavaival, amelyeket minden prospektus nagy betűkkel idéz, értelemszerű fordításban, körülbelül a következőképpen: „Már látam egész Európa jelentősebb barlangjait. A belgiumi Hanbarlang (Rochefort) nagy távával valóban szép, a csehszlovákiai Demänová-barlang 15 mértőldjével valóban hosszú, az ugyancsak csehszlovákiai Dobsinai-barlangban valóban sok jég van, s a svájci Beatus-barlang, valamint még néhány más, kisebb barlang is, valóban érdekesek, mégis a Castellani-barlang mindegyik között a legfestőbb és a legtökéletesebb.” Nem kívánunk fölöslegesen vitába szállani kíváncsi barátunkkal, mert az ízelések lehetnek különbözők, sőt, talán világnézettől függőek is, de hiányoljuk, hogy ebből a nagyszerű felsorolásból miért maradtak ki olyan európai barlangóriások, amelyeket mások nem Európa, hanem a világ legnagyobb barlang-csodái közé sorolnak, amilyen például a San Canziani-barlang (Skocianska-jama), a Postojanska-jama, az Eisriesenwelt, vagy akár a Tantal-Höhle? Hogy külföldön nem reklámozott Aggtelekünket sem meri összehasonlítani a 2 kilométeres Castellani-barlanggal, mondom, ez vagy világnézeti elfogódottság, vagy tájékozatlanság kérdése lehet. Mert bizony, ha nem a propagandáját és idegenforgalmi tálalását, hanem magát a barlangot, annak természetalkotta kincsét, cseppkövilágát, terméinek méreteit, színeit és változatosságát vesszük összehasonlítás alapul, akkor egy kis tárgyilagossággal azt kellene mondanunk, hogy a fenti sor végén következhet majd a Castellani-barlang is. És ezt az egész kongresszus alatt, sokszor, más vonatkozásban is megfigyeltem: a mi idegenforgalmi és turisz-

tikai propagandánk nem esik túlzásokba, nem lépi át a realitásokat — az olaszoké: enyhén szólva gátias nélkül irreális.

A kongresszus két újszerű, de máris sikeresnek mondható kezdeményezése volt a nemzetközi speleológiai fényképképzés és a barlangfilm bemutató megrendezése is. A legjobb, a legváltozatosabb és legmerészebb témakörű és ugyanakkor a legszebbnek is ítélt barlangi, vagy kutatási tárgyú fényképeket a franciák készítették s így (kevéssel a jugoszlávok és a csehszlovákok előtt) ezen a téren ők vitték el a pálmát. Igen nagy kár, hogy a mi magyarországi sokrétű barlangi témájú fotóanyagunk (Markó, Hollenzer, Gáll, Járni, Kessler stb.) egyetlen képpel sem szerepelt a kongresszus rendkívül gazdag kiállításán!

A barlangfilmek versenyében messze kimagasló győzelmet aratott az 1954-ben készült első színes magyar barlangfilm, az „Aggtelek”. Ennek a nagy műszaki felkészültséggel, költség-ráfordítással és odaadó igyekezettel készült 650 méteres színes-filmtünknek (Kollányi Agoston rendezte) elsősorban a tartalmi mondanivalóját tartották a szakemberek a többi bemutatott filmhez viszonyítva elismerésméltóan gazdagabbnak, de igen kiemelték a természetes és túlzásokra egyáltalán nem törekvő színhatások helyes tárgyilagosságát is. A filmben is érintett kutatási módszereket, amelyeknek segítségével, tudományos elméleti vizsgálatok után ismeretlen barlangrendszereket ásnak ki, a kongresszus résztvevői kellő elismeréssel méltányolták. E sorok írója által a kongresszus során szóban is ismertett eredményeink és barlangfilmünk nemzetközi értékelése és elismerése nyilvánult meg a filmmatiné után is, amikor a nyugati államok képviselői csaknem valamennyien meg akarták vásárolni maguknak az „Aggtelek”-et.

A kongresszus során igen értékes személyi kapcsolatokat tudtunk kötni távoli országok szakembereivel. E sorok írójának meghívására például a közeljövőben több neves külföldi barlangkutató szakember látogat Magyarországra, hogy a nálunk alkalmazott, új tudományforradalmat jelentő karsztkutató módszereket s azoknak gyakorlati megvalósítását, eredményeit a helyszínen is tanulmányozzák.

Reméljük, hogy a kongresszus tapasztalatait leszűrve, a 4 év múlva megrendezésre kerülő III. nemzetközi speleológiai kongresszuson a népi demokratikus országok is, élükön a Szovjetunióval, arányosan képviselhetetik magukat; nemcsak minőségileg, hanem a kiküldöttök, a beszámolók és a dokumentációs anyag méltó arányával is.

Jakucs László

A Castellani-barlang bejáratí dómja. Kupolájából még külső világítást kap (Guglielmi felv.)

